

Мы – Захавальнікі ТВП “Налібоцкая пушча”!

Васіль і Марыя Шакуны

Алесь Белы

**Дзейнічайце
разам з намі
для захавання
прыроды
Беларусі!**

Васіль Грынь

Калі Вы жывяце каля Налібоцкай пушчы
ці маеце магчымасць наведаць яе, Вы можаце стаць
Захавальнікам ТВП “Налібоцкая пушча”
і дапамагчы зберагчы яе для нашчадкаў.

Удзельнічайце ў захаванні ТВП “Налібоцкая пушча”,
паведамляйце пра пагрозы і свае назіранні
супрацоўнікам АПБ і прыродаахоўных інспекцый.

Як далучыцца да нас?

Заходзьце на старонку
www.iba.ptushki.org

або тэлефануйце:

8 (017) 263-06-13, 8 (01772) 6-10-10

ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны”

- ☎ 8 (017) 263-06-13, www.ptushki.org
- ✉ 8 (029) 223-06-13, info@ptushki.org
- 📍 8 (029) 101-68-87 www.vk.com/ptushki
- 📘 www.fb.com/APB.BirdLife.Belarus

Заказнік “Налібоцкі” г. Валожын

- ☎ 8 (01772) 6-10-10
- ✉ zakaznik_naliboki@tyt.by

Здымкі: В. Лукшыц, Г. Міндлін, А. Мясік, С. Пяліткевіч, Т. Раманова,
Дз. Якубовіч, Ю. Янкевіч, У. Янушэвіч

Праект DCI-NSAPVD/2012/292081 “Прырода важна для ўсіх. Умацаванне аховы прыроды праз развіццё лідэрства і ўдзел мясцовага насельніцтва ў працэсе прыняцця рашэнняў на мясцовым узроўні” рэалізуецца ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны” пры фінансавай падтрымцы Еўрапейскага Саюза. За змест выдання адказвае ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны”

ООО «РИФТур ПРИНТ» - Свидетельство о ГРИИРПН № 1/284 от 09.04.2014 г. Типография УТТ «Джа энд Ди» - Свидетельство о ГРИИРПН № 2/36 от 13.01.2014 г. Тираж 2000 экз. Заказ 414

Грамадская арганізацыя
“Ахова птушак Бацькаўшчыны”
www.ptushki.org

Тэрыторыя, важная для птушак

НАЛІБОЦКАЯ ПУШЧА

Сивая жаўна

Касманогі сыч

Цікавыя факты пра ТВП “Налібоцкая пушча”

- 1 Налібоцкая пушча – адна з нямногіх мясцін, дзе жыў “Вялікая еўрапейская пяцёрка” звяроў: мядзведзь, рысь, воўк, лось, а таксама зубр, які пасяліўся тут у 1994 годзе. Сёння на абшарах Налібокаў жыў каля сотні зуброў-волатаў.
- 2 У пушчы густа гняздуюцца звычайныя віды птушак: касманогі сыч, шэрая кугакаўка, слонка, сівая жаўна і інш.
- 3 У лясах каля адкрытых абшараў гняздуецца групойка малага арляца – рэдкага віда арлоў Еўропы. На шматакіх малых рэках, асабліва на Іслачы, багата зімародкаў, якіх прывабліваюць пясчаныя абрывістыя берагі і празрыстая вада.

Што пагражае ТВП “Налібоцкая пушча”?

- ▶ Адмоўнае ўздзеянне сельскагаспадарчай асушальнай меліярацыі на прылеглай тэрыторыі.
- ▶ Інтэнсіўная высечка лясоў, асабліва дрэў з буйнымі гнёздамі і дупламі, а таксама насаджэнняў, дзе распаўсюджаны рэдкія віды раслін і жывёл.
- ▶ Рызыка забруджвання вады і глебы новымі, буйнымі жывёлагадоўчымі комплексамі.
- ▶ Браканьерства.

Што такое ТВП?

Эфектыўным метадам аховы многіх відаў жывёл і раслін з’яўляецца захаванне прыродных тэрыторый, неабходных для іх існавання. Адзін з падыходаў – гэта выдзяленне ў адпаведнасці з пэўнымі крытэрыямі Тэрыторый, важных для птушак (ТВП), якія забяспечваюць выжыванне папуляцый большасці відаў птушак. Гэта месцы гнездавання, зімоўкі ці міграцыйныя шляхі тых відаў птушак, якія маюць неспрыяльны ахоўны статус або знаходзяцца пад пагрозай знікнення.

Сусветная праграма ТВП ахоплівае 200 краін, больш за 12 000 тэрыторый, з якіх 51 знаходзіцца ў Беларусі.

ТВП “Налібоцкая пушча” – цэлая “краіна ў краіне”, адзін з найбуйнейшых лясных масіваў, дзе сустракаюцца ўсе асноўныя экасістэмы Беларусі, у тым ліку і высакаствольныя дубравы. Па плошчы пушча роўная некаторым раёнам Беларусі.

Зімародак

Малы арлец

Браканьерская пятля

- 4 У пачатку ХХ ст. поўдзень Налібоцкай пушчы мог стаць першым запаведнікам Усходняй Еўропы. Гэтыя мары перакрэсліла Першая сусветная вайна. Сёння тэрыторыя мае статус заказніка.
- 5 Рэдкая расліна – баранец звычайны. Сустракаецца ў старых лясах. За год баранец прырастае толькі на 1–2 см, таму значнага памеру курціна дасягае праз 20–40 гадоў.

- ▶ Рэкрэацыйная нагрузка ў лясах, на даступных участках берагоў вадаёмаў (галоўным чынам Іслачы, Нёмана). Яе наступствы – горы смецця і турбананне жывёл.

Карта Тэрыторый, важных для птушак Беларусі

Прыборка смецця, пакінутага адначываючымі

Баранец звычайны

